משנה · אחרונים · תוספות רבי עקיבא איגר · סדר טהרות

תוספות רבי עקיבא איגר על משנה טהרות

רבי עקיבא איגר

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

תוספות רבי עקיבא איגר על משנה טהרות

רבי עקיבא איגר

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/תוספות-רבי-עקיבא-איגר-על-משנה-טהרות/
הקובץ נוצר ב־22 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
משנה ג 4
פרק ב 4
משנה א 4
משנה ה 4
משנה ח 4
פרק ג 4
משנה ב 4
משנה ג 5
משנה ה 5
משנה ח 5
פרק ד 5
משנה ה 5
משנה יא 6
פרק ה 6
משנה ג 6
משנה ה 6
משנה ז 7
פרק ו 7
משנה א 7
פרק ז 7
משנה ט 7
פרק ח 7
משנה ד 7
משנה ו 8
פרק ט 8
משנה א 8
פרק י 8
משנה ה 8

פרק א

משנה ג

[אות ב] **הרע"ב ד"ה ואין שחיטתה מטהרתה. לא טהרתה שחיטתה באכילה עד שתמות.** מכאן תמוה לי דהא חזקי' ס"ל בחולין (דף קכ"א ע"ב) דשחט טמאה ומפרכסת ליכא אמ"ה לב"נ איך יפרש מתני' זו. דע"כ מיירי לענין ב"נ והא הכא ג"כ דשחטה ישראל כדקתני ברישא גבי עוף טהור דשחיטתו מטהרתו וצ"ע:

פרק ב

משנה א

[אות ג] **תי"ט ד"ה חזר לקדרה. ויראה דה"מ נמי לפרושי.** דברים אלו תמוהים לענ"ד דהא להך פי' דמיירי בטומאה סתם ידים דבנגוב נעשה שלישי וא"כ מה בכך דחזר לקדרה הא שלישי אינו מטמא משקה:

משנה ה

[אות ד] **הרביעי פוסל ולא מטמא.** לפי פי' הרע"ב דבב' בבות הראשונים דמטמא היינו דמטמא לאחרים. ופוסל היינו דפוסל לאחרים א"כ הא דקתני הרביעי פוסל ע"כ היינו דפוסל לטהרת חטאת ולא מטמא. והר"ש כתב דבפרק בתרא דפרה (מ"ח) מבואר דבחטאת אין ראשון ושני וטמא אפילו מאה ע"ש:

משנה ח

[אות ה] **הרי אלו כחולין.** ע' נדה (פ"י מ"ו):

פרק ג

משנה ב

[אות ו] **תוספות חדשים ד"ה ודוקא בגוש. א"כ אף כביצה מכוון טמא.** הר"ש והרא"ש דקדקו בלשונם למ"ד משקין מבלע בליעי. ובנגיעת הטמא להזיתים נטמאו גם המשקים שבתוכם. אבל לר"י דס"ל (פ"ב דפסחים) דמשקין מיפקד פקידי וכן פסק הרמב"ם (פי"ב מה"ט) הכא מיירי אפילו בגוש ראשון. וכן מורים דברי הרע"ב במ"ש (במ"ג) דאע"ג דאין משקה הנבלע באוכל מקבל טומאה עמו כו' דפסק דמיפקד פקידי. ועיין בר"ש ובהרע"ב במסכתין (פ"י מ"ה):

משנה ג

[אות ז] **הרע"ב ד"ה ובלבד. וכשהמשקין נוגעים בזגין**. ולמ"ד משקים מבלע בליעי מוקי לה בפסחים דמיירי בענבים שלא הוכשרו:

משנה ה

[אות ח] **הרע"ב ד"ה או שבור' טהורה. ולא אמרינן**. תמוה לי דלפ"ז איך פרכינן עלה דמתני' זו בנדה (דף ד') ואמאי נימא האי מעיקרא מחט מעליא הוי והשתא הוא דמלאה חלודה הא אנן אמרינן מעולם לא נטמאה. אע"כ דפירושא דמתני' כמ"ש רש"י שם דהמחט ידוע שנטמאה ונמצא עתה המחט על הטהרות והיא חלודה לא חיישינן שנפלה על הטהרות קודם שהעלת' החלודה וטימא להטהרו' והוי כההיא מתני' דלקמן ספ"ט וכ"כ הר"ש ול"נ שיש לפרש עוד דמיירי דנמצאת המחט חלודה באוהל המת ל"ח שמא בא המחט לכאן קודם שהיתה חלודה ונטמאה ולכשיחזור ויתקנה תחזור לטומאתה הישנה ועלה פרכי' נימא כיון דמעיקרא מחט מעליא היה לא נשתנה לחלודה עד עתה. ואולי שזהו כונת הרע"ב:

משנה ח

[אות ט] **תי"ט ד"ה וחכמים מטמאים. לא הוה אלא פלגא ופלגא והדר לספיקא**. לענ"ד לק"מ דלרבנן דר"מ דמיעוטא כמאן דליתא מש"ה מה"ת ל"א סמוך מיעוטא לחזקה והוי פלגא ופלגא אלא דמדרבנן החמירו לאסור מש"ה בטומאה אין להקל לדונו בספק טומאה לטהר באין בו דעת לשאול דמה"ת אזלי' בתר הרוב. ורק לר"מ אמרי סמוך מיעוטא לחזקה והוי פלגא ופלגא מדאורייתא ואפי' לקולא. וברור בעזה"י:

פרק ד

משנה ה

[אות י] **הרע"ב ד"ה ועל ספק עפר. מספקי' ליה ברקב של מת**. קשה לי דאיך קתני על ודאי מגען הא רקב אינו מטמא במגע כמ"ש הרע"ב (פ"ב מ"ב) דאהלות. וע' בתי"ט שם (מ"א ד"ה מלא תרווד) וצ"ע וע' ברש"י נדה (דנ"ז ע"א ד"ה טומאת רקב) (ע' מה שכתב רבינו בריש פ"ב דאהלות):

[אות יא] **בא"ד ועל ספיקן של בגדי ע"ה**. ובתוס' פ"ק דשבת (דף ט"ו ע"ב) כתבו דס' בגדי ע"ה משום דעשאום כזבים (וכיון דרבנן גזרו עשאו רק כמו ספק. מהרש"א) ועל ספק רוקי' נמי דקאמר דחיישי' שמא של ע"ה וע' מהרש"א שם ותמצית דבריו לא דשורפים משום שמא הרוק של ע"ה דהוי ס"ס דהא בודאי מע"ה נקרא רק בשם ספק כמו בגדי

ע"ה. אלא דתוס' כתבו שמא היינו בדרך ספק בפשט ספק רוקין דשמא היינו רוק ע"ה דקרי לי' ספק כמו ספק בגדי ע"ה. או דמיירי ברוק דעלמא ומשום ספק דשל זב הן עיי"ש. ואולם תמוהים לי דברי תוס' נדה (דף ל"ד ע"א ד"ה וזובו טמא כו') וא"ת ואמאי לא שורפי' הא שורפין על ספק רוקין דע"ה ע"ש. מהיכן פסיקא להו כן דלמא באמת ס' הרוקי' הרוקי' דעלמא ומשום של זב הן. ומרישא דס' בגדי ע"ה דלמא הטעם דשמא ישבה עליהם אשתו נדה דהרי ע"כ מה"ט לא הביאו ראיה מרישא. וצ"ע. (* אפשר דלכן לא הקשו מרישא דהכרח סברת' שגזרו עליהם שיהיו כזבים הוא מרוק כמו שכתבו בלשונם גזרה משום צינורא דע"ה ואפי' כו' אבל קושי' רבינו הוא ביותר לפי פי' מהרש"א. במ"ש או דמיירי ברוק דעלמא כו'):

משנה יא

[אות יב] **אבל דבר שהוא אב הטומאה**. ע' פ"ב דמקואות (מ"ב) בתי"ט ד"ה בטומאה:

פרק ה

משנה ג

[אות יג] **ועשה טהרו' ונאכלו**. הא דלא נקט נאכלו אחר שהזה וטבל והלך בשני קודם שעשה טהרות הב' דהיינו משום דדינא דמתני' רק בשאכלן המהלך דאילו אכלן אדם אחר א"כ כשזה הזה וטבל והלך בשני שניהם טמאים המהלך והאוכל הטהרות הראשונים דכיון דאוכל אוכלים טמאים טמא א"כ חד מנייהו ממנ"פ טמא. אלא דינא דמתני' רק באכלן המהלך ואם אכלם אחר שהזה וטבל הטהרות הב' טמאות ודאי דאם השביל הא' טמא הרי אכל אוכלים טמאים ונטמא ונטמאו הטהרות מש"ה נקט מתני' באכל קודם שהזה וטבל. משנה למלך:

משנה ה

[אות יד] **שניהם כאחד טמאים**. ואף אם אחד יש בו דעת לישאל ואחד אין בו דעת לישאל מ"מ כיון דמדינא כל א' בפ"ע ספיקו לקולא כיון דהוי ספק טומאה ברה"ר מש"ה מטמאים שניהם ואם היו ב' שבילין רה"י וא' יש בו דעת לישאל וא' א"ב דעת לישאל בזה אותו שא"ב דעת ספיקו טהור כיון דאותו די"ב דעת לישאל ספיקו לחוד ג"כ טמא תולין הקלקול בו והב' טהור. תוספתא בהר"ש (פ"ב דמקוואות) כפי הגהות המ"ל:

[אות טו] **תי"ט ד"ה ועשה טהרות. משום ר' יוסי**. ע' במ"ל שהאריך בכוונת רבי' התי"ט בזה:

[אות טז] **תו' חדשים ד"ה שניהם כאחד. שנעשו תלויות.** והרמב"ם כתב הכא והככרות דשניהם טמאי' מספק וטהרותיהן נשרפות. ובמ"ל תמה דאמאי נשרפות דמ"ש מאדם א' וב' טהרות במתני' ג' בשניהם תלויות ואינם נשרפים אף דג"כ חד מהם ודאי טמאה:

משנה ז

[אות יז] **תוי"ט סד"ה ועל בגדיו. אלא מדרבנן להחמיר.** תמיה לי דהא תירוצא דתוס' רק דחוששין למיעוטא לחוד בלא חזקה מסייעתו הוי רק מדרבנן לר"מ. אבל היכא דשייך סמוך מיעוטא לחזקה הוי לר"מ מדאורייתא פלגא ופלגא דהא ס"ל דאמרינן כן לקולא גבי תינוק שנמצא בצד העיסה. ובתוס' יבמות (דף קי"ט ע"א ד"ה מחוורתא) כתבו וז"ל ואי לא חייש ר"מ למיעוט מה"ת אפי' אם החזקה בהדה כו' וק' היאך אפשר לומר כן הא ר"מ ס"ל סמוך לקולא בכמה דוכתא וצ"ע:

פרק ו

משנה א

[אות יח] **ר"ש אומר רשות הרבים מפסקת.** בספר שב שמעתת' (שמעתא ד' פ"ד) כ' די"ל דאזלי לשיטתייהו כפי המבואר בריש נדה דרבנן סברי דכל ספק טומאה ברה"י טמא ודאי ור"ש סבר דהוי רק ספק טמא עיי"ש בפירש"י ותוס' ולזה ס"ל לרבנן הכא כיון דבזמן שהוא ברה"י הוי ודאי טמא ובזמן שהוא ברה"ר הוי ודאי טהור אין ודאי מכריע ודאי וכל אחד כדינו ברה"י טמא וברה"ר טהור. ור"ש לשיטתו דבזמן שהיה ברה"י לא היה בדרך ודאי טומאה רק ספק מש"ה ע"י שמטהרים ברה"ר ומשים אותו לודאי טהורים הוודאי מכריע את הספק דגם ברה"י הי' טהור. ודפח"ח:

פרק ז

משנה ט

[אות יט] **בתוי"ט ד"ה גרגרניות. כתב הר"ב.** וע' במשנה סוף נדה:

פרק ח

משנה ד

[אות כ] **ונמלכו והלכו להן.** בתה"ד (סי' ר"ה) הביא בשם ספר התרומה והסמ"ג דהכ' מיירי דוקא ביוצא ונכנס. וקמ"ל דאע"פ ששברו המפתח מרתתו ליכנס בה:

משנה ו

[אות כא] **הרע"ב ד"ה גוזל שנפל לגת. כי פליגי כשנפל לגת ומת בכרכים**. לכאורה תמוה דהא טעמא דריב"נ משום ק"ו כמ"ש התוי"ט וזהו שייך גם בכפרים. ובתוס' בנדה וכן בחידושי הר"ן שם כתבו באמת מה"ט דריב"נ פליג גם בכפרים דלא בעי מחשבה:

פרק ט

משנה א

[אות כב] **תוי"ט סד"ה אבל לא זיעה. ל"ק ולא מידי**. אין זה מספיק דמ"מ ישאר קושית תוס' דשבת לטעמא דאיתא שם שמא יבצרנו בקופות מזופפות:

פרק י

משנה ה

[אות כג] **ברע"ב ד"ה כביצה מכוון טהור. טומאה שקבלה בשהיתה אוכל**. עיין בהרע"ב לעיל במסכתין (פ"ג מ"ג) וצ"ע: